Arb C/0177 (1)

Barcelona, 25 d'abril de 1996

Estimat amic,

Acabem de passar una Diada del Llibre realment esplèndida. Ha fet un temps excepcional i inesperat, ja que la nit del vint-i-dos al vint-i-tres va ploure pels descosits. L'endemà, però, el dia va ser magnífic, assolellat i els nostres amics llibreters van vendre tot el que van voler per a satisfacció dels nostres enemics editors. Ahir, precisament, vaig rebre una sorprenent trucada de Miquel Alzueta, que després de fer-me parlar amb la secretària, s'hi va posar per agrair-me que hagués estat tantes hores amb ells amunt i avall, d'una parada a l'altra. I també em va fer saber que havia venut tants llibres, jo, una afirmació que li vaig discutir perquè jo mateix, amb els meus ulls, havia vist que la cosa anava més aviat migrada. Una de freda i una de calenta.

Les estrelles d'aquest any, com de costum, són llibres de contingut extraliterari. Suposo que és l'enveja el que m'ho fa dir perquè ha estat el capellà Ballarin, amb una biografia de la Mare de Déu, el que ha batut tots els rècords. Va guanyar el premi Llull, de l'editorial Planeta, i se n'ha parlat molt. Ell mateix ho va explicar al diari, sense tornar-se vermell perquè era cosa del cel i ja saps com va, això... L'home anava per la carretera en cotxe, de matinada, i va haver de frenar perquè hi havia tot de gent aturada al voltant d'un vehicle estimbat. Ell que s'hi acosta, la poli li barra el pas perquè hi ha un accidentat molt greu i llavors dóna a conèixer la seva condició de sacerdot, cosa que li permet obrir-se pas i extremaunciar el dissortat conductor que se l'acabava de fotre i que va resultar ser el fill de l'editor Lara, l'amo de Planeta, o sigui, del planeta. L'endemà, el capellà truca a la família i els tranquil.litza: si creuen en Patopí, el fill, espòs i germà no haurà mort sense el passaport a l'eternitat. La família ho agraeix . I al cap d'uns dies, la vídua el truca per donar-li les gràcies, li pregunta si és mossèn Tronxo, l'home ajup el cap, modestament, i diu: "per servir-la", i la noia afegeix que si té algun llibre, que els el porti. I ja que, casualment, el llibre que tenia sota el braç era una novel.la, la família Lara li recomana que la presenti al premi Llull. I, també casualment, va i resulta que guanya. I ara, tu, que ets un descregut, potser diràs: Aquesta Mare de Dé, també...!". I no seràs capaç de recordar que encara hi ha miracles.

Arb c/ 0177 (2)

Les altres estrelles han estat els nois que fan un programa de ràdio que es diu "El terrat", del qual sóc un addicte, amb un llibre que té el mateix títol que el programa, o sigui: "El terrat, una tonteria com una casa". Són gent que es fot de tot i de tothom, però, en primer lloc d'ells mateixos, cosa que els fa molt simpàtics. En tercer lloc, sembla que va ser l'inefable Terenci Moix amb la versió corregida i, segurament, augmentada, d'"El dia que va morir Marilyn". I en quart lloc, el premi Sant Jordi de Nèstor Lujan. A continuació, tant en català com en castellà, "L'ovella negra" del corrossiu humorista anglès Tom Sharpe.

I ara que ja et tinc al corrent de les darreres tafaneries, anem per feina. He parlat per telèfon amb l'Enric Vellvé, i m'ha fet saber que va descobrir l'article que acompanyava aquella fotografia teva en una revista de l'exili -"Pont Blau, em sembla"- en un escorcoll als papers de Rafael Tasis. Quan hi torni, em va prometre que la tornaria a buscar i en faria la còpia que em demanes.

Continuo esverat de la teva superproducció traductora. I no em sorprèn que al diari "El País" et tractessin bé, perquè acostumen a tractar els temes amb força objectivitat. Els nostres crítics, sobretot els més joves, són d'una ferocitat considerable. I, com hauràs pogut observar en tantes ocasions que han comentat un llibre dels que has traduït, s'han estimat més no parlar de la teva feina si no podien dir-hi res res en contra. Què hi vols fer, si són així de genials, els nostres cadells!

En la darrera assemblea de l'AELC vaig seure a la vora d'en Roig Santacana, el qual em va recomanar que et frenés. Ja veig que d'això et queixes, precisament, en la teva última carta. Hi he pensat força, jo, ara, en el teu afer amb les editorials. I després d'escoltar en Roig, em penso que, encara que tinguis tota la raó, no val la pena desprendre ni una sola pela en un afer que te'n pot donar molt poques a guanyar i, també, moltes a perdre. Els directors d'editorials, malgrat l'aire de competència que prenen quan l'un parla dels altres, formen un clan en contacte permanent. Si pledeges contra un o dos d'ells, aquests aixecaran la llebre i es podria crar una mena de complot contra teu. Li has dit alguna cosa, de tot això, a en Francesc Parcerisas. Em sembla una persona molt entesa en la qüestió i prou serena per veure les coses clares i saber avaluar bé el que t'hi

AtbC/0177 (3)

jugaries. Poc o molt ets a les mans dels editors, com jo, i com tots els del nostre gremi, i podria ser suïcida un enfrontament radical.

Ja fa uns quants dies -de fet els vaig comprar així que van sortir quan vaig veure'n els índex- que he llegit les teves reflexions sobre aspectes pràctics de la traducció, que he trobat molt interessants, alliçonadors i, fins i tot, divertits. No deixen de constituir, també, una mena d'exercici verdaguerià "en defensa pròpia", cosa que és força greu que s'hagi de repetir tan sovint a casa nostra. Ens hem d'estar defensant contínuament davant els nostres contemporanis d'actituds que no haurien de merèixer cap mena d'atac. Potser ja te n'he parlat en alguna altra ocasió, però ara recordo la crítica que el catedràtic -i membre, en aquell moment, de la junta de l'AELC- Ramon Pla i Arxé, em va fer a la meva novel.la d'humor "El noi de la mare". En un lloc concret de la novel.la, algú deia en relació a un individu que manifestava actituds feixistes: "Ja et conec, herbeta, que et dius marduix!", que representava un homenatge al vell Tísner que, a l'"Esquetlla de la Torratxa", havia publicat abans de la guerra un acudit que estrafeia la dita popular, i posava en boca d'un personatge aquestes paraules: "Ja et conec, herbeta, que et dius Lerroux!". El crític començava a desqualificar-me a partir d'aquesta expressió i deia, textualment: "Literàriament, irreparable. L'or sembla aleshores plàstic. I ho és." En canvi, si això ho hagués escrit algun clàssic, en lloc de desqualificar-me obertament, hauria pensat que jo no era tan ruc per deixar anar una frase sense solta ni volta, hauria investigat i si hagués esbrinat què volia dir, s'hauria vantat de la seva perspicàcia i, amb una nota a peu de pàgina, d'haver descobert el simbolisme d'una frase que anava molt més enllà de la intranscendència que es podia esperar d'una novel.leta d'humor. Què hi farem!

Avui, no sé si tindràs ocasió d'adonar-te'n, perquè encara no tinc ni idea de l'abast de les conseqüències que pot tenir escriure't amb el nou ordinador que els de casa m'acaben de fer comprar. Feia dies que el meu fill insistia que hi deixaria la vista, a la pantalla del que m'ha acompanyat els últims vuit anys i escaig. I no han parat fins que no me n'ha fet comprar un altre que faig servir per escriure't en la primera feina que m'he atrevit a fer-hi. És tan diferent de l'anterior, que no puc passar fàcilment els textos d'un a l'altre. Els sistemes o programes que fan servir dels dos aparells no

ArbC/0177 (4)

són compatible entre si i per passar tota la feina acumulada en el primer al segon, hauré de passar, seg[1] urament, per un tercer que no és tan vell com l'un ni tan nou com l'altre. De moment, em moc en un mar de dubtes, confusions i entrebancs. Encara no veig clar com donar l'ordre a la impressora perquè em surti un text de les característiques d'abans pel que fa a espais i compaginació.

Plegaré tot seguit perquè m'he de dedicar a d'altres afers que han quedat arraconats per culpa de l'arrencada d'aquesta andròmina que té tanta memòria. Voldria escriure de seguida a l'amic Josep R. Bachs que m'ha fet arribar el llibre "L'ocell imperfecte" que m'ha semblat realment notable. Una delícia!

No ha sortit, si més no encara no l'he vist als aparadors, la cua de palla que vas traduir d'en leCarré. I no sé res, tampoc, de la Maria Ginés. Suposo que, si no l'han indemnitzat esplèndidament, s'ho deu haver pres molt malalment. No se la veu en lloc, però val a dir que abans tampoc no alternava gens ni mica.

Última recomanació: deixa de sentir-te com una puta barata per haver de traduir al castellà. Al cap i a la fi, és una llengua com una altra. Estic convençut que no et faria res traduir professionalment al francès o a l'anglès. Doncs és el mateix i més encara més en el teu cas que vius a l'Argentina. Si visquessis a Catalunya, seria diferent. Però pensa en tants i tants periodistes i gent de lletres que no volen, ni poden, treballar a l'"Avui" i han de fer periodisme, dia a dia, en castellà. Aviat potser no n'hi podrà fer ningú perquè ja fa anys que no els surten els comptes. Segons sembla, l'últim president cobrava uns plusos milionaris per no fotre gran cosa, a part d'un cotxe sempre a punt a la porta. Era un fidel pujolista al qual, després de tanta incompetència, han col.locat molt bé en algun altre indret de l'òrbita governamental.

Plego, perquè ara m'embrancaria amb un discurs contra la manera d'administrar d'en Pujol i els seus col.laboradors tan mediocres. L'home es odeja de fidelitats. I quan en surt algun com en Roca que tenia personalitat, no fa ni un pas per evitar la caiguda i el deixa anar tranquil.lament. No pot tolerar algú que li pugui fer ombra. Som així de ben parits, a casa! I a l'ERC s'obren expedients i volen expulsar els que no combreguen amb la parella ideal Colom/Rahola.

Arbc/ 0177 (5)

Prou! Tranquil.litat i bons aliments que hem de complir molts aniversaris, tu i jo, encara.

Una abraçada per a tots del vostre amic,

Ei, Jordi! Has d'esmenar el número del meu districte postal. Es el 08041